

POZIV ZA 500.000 PROSTOVOLJCEV.

JUNI IZDATKI IN BOGATINI.

Veliko-francoska komisija na v Ameriko, da se posveti vojnimi rečeh. — Enten- hoče, da Amerika ne sklepa separatnega mira.

EM MILJARD ZA VOJNO.

Washington, 12. apr. — Vojni urad je danes pripravil na- la, ki bodo izdana vsak čas, vključno 500.000 prostovolj- cev, s katerimi bodo izpolnili- gularno armade in obstoječe državne milice. Vsi rekruti, se zglasijo prostovoljno, bodo li le za dobo vojne. 4356 pro- voljcev se je zglasilo odkar je napovedana vojna.

Washington, 12. apr. — Držav- njak Lansing je danes popo- konferiral z angleškim pod- ralom Brownom in fran- cim admiralom De Grassejem delovanju ameriškega bojnega flota z zavemiškimi flotami.

Washington, D. C. — Socialisti- kongresnik Meyer London na- ja, da predloži kongresni- miet predlogo, ki priporoča enitev lastnine — ne le doho- skih davkov, ampak lastnine materialu, kar pomeni, da naj- tini nosijo vojno butaro.

Obdavenje, kot ga želi tu- nja večina, ne bo prineslo do- davkov, četudi nalože davek tavo, čaj in sladkor in priče- naraščajoči dohodinski da- je pri \$2.000 letnih dohod- „je dejal socialistični kon- kist.“

Velika izdaja zadolžnih in ob- evanje živil in malih dohod- je slaba forma za davke, ki končno vse plača ljudstvo. To vzrok, zakaj naj naša vlada do vojne prisilnim načinom ne lastnino, in sicer v veliki zini, kar je enako obvezni vo- di dolžnosti.“

Meyer London meni, da bo 000.000 zadostovalo za osem ev, če se denar izda po na- uprave. Opozoril je na dej- , da obresti vojne dolga v- neji zdaj znašajo \$5.25 na me- na glavo, in pravi, da Združe- države mogoče čaka ravnotal- naloga z novo metodo za na- nje sklada.

Drugi kongresniki se še niso iz- li, da je treba lastnino in veli- premoženja zapleniti in javnem rosu. Nekateri so za to, da- da zapleni dohodke, ki prese- o \$100.000 na leto, češ, da po- glasujejo za splošno vojaško- nost.

lasovi se slika, da povisajo- odninski davek za 25 odstot- na velikih dohodkih, in da je 2.000 odvzetih od- dohodnin- davka. V pretresu je tudi rek na sladkor, čaj, kavo, pi- e itd.

AMERIKE IŠČEJO OBLJU- O, DA NE NAPRAVI SEPA- RATNEGA MIRU.

Washington, D. C. — Ententni- topniki priporočajo Ameriki, sedeljuje v vojni in ne sklene- loboega miru.

SUBMARINKE NA PACIFIKU?

V Washingtonu imajo informaci- je, da je Nemčija razglasila blo- kadno sono ameriškega obrežja. — Vesti o novi križarki.

SUBMARINKE OKROG AME- RIKE.

Washington, 12. apr. — Poroči- la, da je nemška vlada razglasila submarinsko zono ob antlantiški obali z lukami v New Yorku, Bostonu in Norfolku, so zelo zainte- resirala vladne kroge. Poročila niso nikjer potrjena.

Vest je tudi prišla, da sta dve nemški submarinki, obloženi z municijo, pa na poti v Mehiko. Korak je že storjen, da pod- mornici na prideta na svoj cilj, ako je vest resnična.

San Francisco, Cal., 12. apr. — Poveljništvo dvanaestega morna- riškega distrikta je danes opozo- rilo parobrodniške družbe, da se naj čuvajo submarink, ki se po- gotovih informacijah nahajajo na Pacifiku.

Buenos Aires, 12. apr. — Tukaj se je raznesla vest, da na južnem Atlantiku zopet križari neznana nemška križarka, ki je potopila argentinsko ladjo blizu Montevi- dea. Argentinska vlada je tudi prejela neuradno poročilo o kre- tanju misteriozne križarke. Po- drobnosti ni nobenih.

Sumljivo ladjo so baje videli v vodovju pod Montevideom ob skrajno severnem koncu Brazilije.

Lesena mornarica zoper subma- rinke.

Washington, 12. apr. — Prvi fi- zični udarec, ki ga nameravajo Združene države zavdati Nemčiji po načrtu Wilsona in njegovih svetovaleev, bo kolosalna kampanja zoper nemško submarinsko blokadno. Prvo delo Amerike bo, da zdrobi, oziroma pomaga zdro- biti-submarinke in odpreti neovi- rano morskoro cesto z zavemiki, po kateri pojde strelivo, živež in druge potrebščine v Evropo.

Ker Ameriki še ni mogoče po- slati čet v Evropo, bo vlada sku- šala pomagati zaveznikom na ta način, da uniči nemško blokadno, na katero stavijo v Berlinu vse nade. V to svrhu bodo Združene države zgradile veliko floto lesenih ladij po dvatisoč ton in več, ki bodo vozile municijo in živež v Evropo. Ladje bodo seveda o- borožene, torej bodo obenem tudi bojne ladje proti podmorskim čol- nom. Zgradili bodo okrog tisoč- takih ladij v skupni tonaži okrog treh milijonov. Ladje bodo zgra- jene kmalu; po izdelanem načrtu in pogodbi z ladjedelnicami bodo zgradili po dve ali tri na dan. Za gradnjo teh ladij bodo vposlili najmanj 150.000 delavcev.

CHARLESTON DOBI JEKLAR- NO.

Washington, D. C. — Zvezno- jeklarno in tovarno za granate zgrade v Charlestonu, ki bo stala \$12.500.000. Ozemlje, na kate- rem zgrade jeklarno je priporočil mornariški odsek, češ, da je varno in pripravno z vojaškega vidika.

Mornariški tajnik naznanja, da prično z gradnjo takoj.

Za jeklarno je dovoljenih \$11- 000.000, a še zdaj se slika, glosa- vi, da ta vsota ne bo zadostovala, in preden bo jeklarna dograjena, vprašajo kongres, da dovoli dodat- ni proračun. Za tovarno granat je določenih \$1.700.000.

Charleston je ponudil vladí več zemljišč zastoj, in teh zemljišč je vlada izbrala najbolj priprav- no zemljišče za zgradbo jeklarne in tovarne in za preizkuševalno strelišče.

BRAZILIJA MOBILIZIRA.

Argentinska vlada je poslala v Washington noto, naznanjajo- ča, da se pridružuje Združenim državam. — V Braziliji delajo z vojnimi pripravami.

KOSTARIKA JE TUDI Z AME- RIKO.

Rio Janeiro, 12. apr. — Avstrij- ski poslanik je dobil naročilo od svoje vlade, da zahteva potni list. Odslovljeni nemški poslanik bo menda sprejel ponudbo vlade, da se namreč odpelje na braziljskem parniku "Rio Janeiro".

Vlada je odredila mobilizacijo armade in rezervistov. Včeraj so zopet bile poulične demonstracije za vojno. Časopisje zahteva, da vlada ne odlašaja vojne napovedi.

Buenos Aires, 12. apr. — Polo- žaj je vedno bolj napet. Sinoči je hotel nemški poslanik obiskati predsednika Argentine, toda za- dnji je odložil sestanek za danes. Vojni in mornariški minister de- lata s pripravami v obrambo republike. Mobilizacija argentin- ske armade še ni odredjena, toda pričakuje se, da se to zgodi v ne- kaj dnevih. Poslanik Mehike je hotel včeraj po vsi sili govoriti s ministrom za zunanje zadeve, pa se mu ni posrečilo.

Washington, 12. apr. — Kosta- riška vlada je danes obvestila državni departament, da so vodovja in pristanišča Kostarike na ras- polago družnim državam v vojni z Nemčijo.

Washington, 12. apr. — Posla- nik Argentine je včeraj dostavil državnemu tajniku Lansingu sledečo noto svoje vlade:

„Z ozirom na razloge, ki so pri- silili Združene države do vojne z Nemčijo, pripozna vlada Argenti- nije opravičelnost vojne napove- di, ki temelji na kršenju načel ne- utralnosti, katera je ustanovil mednarodni zakon, smatrajoč se za veljavnega v civiliziranem sve- tu.“

Havana, Kuba, 12. apr. — Z kooperacijo ameriških tajnih de- tektivov je začela kubanska vla- da loviti nemške špijone, ki so imeli na Kubi precej gorko in ve- liko gnezdo. Aretiranih je tudi mnogo Mehikancev, ki so v zvezi z nemškimi hujskači v Mehiki.

MILICAR JE USTRELIL KROŠ- NJARJA.

New York, N. Y. — Milicar, na straži New York Central železnice, je ustrelil Louis Feuersteina, 76 let starega krošnjarja. Milicar mu je ukazal, da naj zapusti železni- ško progo, in ker se ni takoj po- koril povelju, ga je ustrelil.

Streljanje civilistov je postalo že precej gosto, vsekakor bi bilo dobro, da vojaške oblasti poduče milicarje, da je naloga straž, da aretirajo osebo, ki se ne pokori njih poveljem.

Marsikdo je gluh, drugi mogoče ne razume ukaza straze, da se ta- koj ne ustavi, in radi tega vendar- ne zasluži človek, da se ga ustreli. Lokalne oblasti naj poduče prebi- valstvo, da naj ne hodi v bližino objektov, ki so vojaško zastraže- ni.

Našim rojakom priporočamo, da ne hodijo v bližino vojaških straž, ker je njih življenje v ne- varnosti. Vojaška straža seveda ne more nikomur čitati na obrazu, da ni nevaren človek, in dogode se nesreče, ki lahko izostanejo, če ljudje ne prihajajo v bližino za- straženih objektov.

VREME.

Severni Illinois v petek: Ob- lačno in morda dež v severnoiz- točnem kraju. Sveži severni ve- trovi. Hladno v južnem Illinoisu. Temperatura je padla za 19 sto- pinj v zadnjih 24 urah.

V MEHIKI SE NEKAJ KUHA.

Carranza namerava vpeljati em- bargo na petrolej, češ, ameri- ška vlada ne bo dopustila. — Intrigranje Nemcev v Mehiki.

MEHIKANSKI KONGRES.

Washington, 12. apr. — Vlada je dobila poročilo, da namerava predsednik Carranza ustaviti iz- voz petroleja iz oljnega okrožja v Tampicu. Vladi je znano že več mesecev, da agentje nemške vlade pritiskajo na Carranza, da vpelje embargo na petrolej, ki se izvažajo iz Tampica in Tuxapama. Ves petrolej, ki se izvažajo iz teh okrožij, gre v Anglijo, kjer ga rabijo za kurivo na bojnem bro- dovju. Embargo na petrolej bi bil velik udarec za angleško in francosko floto.

Ameriški poslanik Fletcher v Mexico City, kateri pazno zasle- duje delo nemških agentov, po- roča stalno vladi v Washingtonu o tamošnjem gibanju Nemcev. Predsednik Wilson do zdaj še mo- lči. Skoraj gotovo pa je, da vla- da ne bo nikdar dopustila, da bi Carranza ustavil izvoz petroleja.

El Paso, Tex., 12. apr. — Zvez- ni preiskovalci na meji, ki opazu- jejo gibanje v Mehiki, posebno pa obmejni promet, javljajo, da so Nemci v zadnjih dveh tednih po- slali v Mehiko najmanj poldrugi milijon dolarjev v zlatu. Vest se tudi glasi, da nemška banka v Mexico City financira Carranza- no vlado. Kajzerjevi agitatorji delajo neumorno, da bi preko Me- hike napravili sitnosti Združenim državam. Najbolj je pa njihova agitacija dobrodošla častnikom v mehiški armadi, ki so za vojno s komurkoli in kjerkoli, samo da je vojna, ker potem imajo dobro pla- čo. Nekateri mehiškanski častni- ki so tudi tako nalvni, da res ver- jamejo, da je mogoče iztrgati Združenim državam Arizono, Texas in New Mexico kakor je pred- lagal nemški minister Zimmer- mann.

Mexico City, 12. apr. — Prihod- nji teden se snide mehiški kon- gres in predsednik Carranza bo predložil vladni program, ki se bo nanašal na notranje in zunanje zadeve. Pričakuje se, da ob tej priliki Carranza razjavi svoje stališče napram vojni med Nem- čijo in Ameriko.

BRITSKE VOJAŠKE OBLASTI SO ARETIRALE RUSKE SO- CIALISTE.

New York, N. Y. — V Halifaxu so britske vojaške oblasti are- tirale Lev Trozkyja, in še osem drugih socialistov, ki so se dne 27. marca odpeljali domov na kile re- volucije v Rusiji. Odgnali so jih v ujetniško taborišče v Novi Ško- tiji.

Za aretacijo socialistov so šele izvedeli, ko je uredništvo ruskega socialističnega lista "Novy Mir" prejelo list od aretiranih ruskih socialistov, ki je šel skozi kanad- sko cenzuro.

V pismu se glasi: „Britske vo- jaške oblasti so pronašle, da smo mi, skupina ruskih socialistov, zelo nevarni za stvar alifrancev.“

Vzeli so nas z ladje in poslali v ujetniški tabor v Arthertu, Nova Scotia, kjer drže vojne ujetnike. Protestirali smo in nismo hoteli zapustiti ladje, ali nesi so nas do- li s silo. Poslali smo brzojavke ruskemu konzulu v Halifax in Montreal, ruskemu ministru zuna- njih zadev v Petrogradu, sodrugi- Tšaiden v dumi, "New York Cal- lu" in nekaterim drugim promi- nentnim osebam.“

"New York Call" dostavlja k temu poročilo, da je takoj o stva- ri obvestil socialističnega kongresni- ka Meyer Londona.

BURJA, SNEG IN OGENJ NA ZAPADNI FRONTI.

Angleške čete nadaljujejo z ofen- zivo pri Arrasu. — Ogromne iz- gube Nemcev. — Zakopi se polni nemških mrličev.

LJUTI BOJI S FRANCOZI.

London, 12. apr. — Danes so angleške čete okupirale pol milje zakopov severno od pogorja Vi- my. Med Croisellesom in reko Scarpe nam je prišlo v roke enajst nemških topov. Iz Pariza tudi po- ročajo o uspehu Francozov južno od reke Dize.

Iz Egipta je prišla uradna vest, v ispešnem prodiranju britiškich čet naokrog Gaze v Palestini.

London, 12. apr. — Angleške čete, prodirajoče v sneženem vi- harju, so danes okupirale dve no- vi poziciji na fronti pri Arrasu. Obe poziciji ležita severno od po- gorja Vimy, kjer je divjal krvav boj vso zadnjo noč v snegu in te- mi. Angleži so tudi ujeli veliko Nemcev.

Dva močna nemška protinapa- da, ki sta bila naperjena proti se- vernemu koncu pogorju, sta bila odbita. Uradno poročilo se glasi, da so imeli Nemci ogromne izgube. Južno od reke Scarpe napre- dujejo angleške čete z vidnim uspehom. Ker so Nemci dobili na pomoč velike rezerve v vojaštvu in topovih, se je bitka toliko bolj poostila. Poročevalci s fronte o- značujejo sedanjost bitko pri Arra- su za najvažnejšo bitko, ki bo od- ločila vojno na zapadni fronti. Vse podrobnosti te bitke ne bodo znane niti v sto letih.

Včeraj so bili najhujši boji v okolišču Monehy. Britiške čete, ki so severno od tega kraja okupi- rale Rouex, so potisnile Nemce v smeri proti Plouvainu, ki je pre- cej utrjen in brani ga močna nem- ška garnizija. Čimdalj prodirajo Angleži, tembolj so presenečeni vsled ovidnosti ogromnih izgub nemške armade. Vojaštvu slede posebni oddelki, ki odkrivajo na- nagloma pokrite nemške zakope, kateri so napolnjeni z nemškimi mrličmi. Graben za grabnom, linija za linijo — vse je en sam nemški grob!

Kanadčani, ki so se odlikovali v pondeljek v bojih na pogorju Vimy, niso nič manj uspešni v od- bijanju protinapadov, ki so na- perjeni proti imenovanem pogor- ju. Spričo velikega uspeha, ki se ga dosegl, so izgube Kanadčanov zelo majhne. Večina angleš- kih čet se je včeraj bavila s kon- zolidiranjem okupiranih pozicij in s premikanjem težkih topov, ki bodo naredili pot za nove napa- de. Nemški ujetniki prihajajo ne- prenehoma. Večina teh se je udala brez boja, ker so komaj čakali, da dobe kaj jesti. Zastor granat, ki so ga delali angleški topovi za nemškimi linijami, je preprečil vsako dobavo hrane od nemške strani v sprednje zakope in nem- ški vojak so se komaj vzdržali pokone, ko so jih polovili Angle- ži. Opaziti je tudi, da Nemci ne bore več s tisto trmo in vstraj- nostjo, s kakršno so se borili lani v somški ofenzivi. Nekakšna potr- tost in letargija je med njimi ved- no bolj očitna.

Na drugi strani pa Angleži de- reje v boj pojoči pesmi in z vedno večjim ognjem navdušenja; pre- pričani so, da se ne bodo Nemci nikdar več obrnili nazaj proti Pa- rizu, pač pa drži njihova pot iz Francije. Angleškim četam izvrst- no služijo tudi "tenki" ali železne trdnjave na kolesih, ki se valijo čez jarke in podirajo nasipe.

Vojni urad danes poroča: Bur- ja, dež in sneg prevladuje na vsi fronti pri Arrasu. Včeraj smo vzeli Nemeem dve važni poziciji se- vernu od grebena Vimy. Ujeli smo tudi večje število Nemcev. Sovražnik je izvršil dva silovita protinapada proti grebenu, toda bil je odbit z velikimi izgubami.

Dalje na 3. str. 1. kol.

KRVAVI IZGRE- DI V NEMČIJI. PRITISK LAKOTE.

200 oseb mrtvih in ranjenih v iz- gredih v Aix la Chapelle. — Po- val Nemčiji vlada potrtost in nemir.

KOZE RAZHAJAO V BER- LINU.

Amsterdam, 12. apr. — "Nieuwe Amsterdamsche Courant" ima po- ročilo, da je bilo v pouličnih izgre- dih in bojih v Aix la Chapelle ubi- tih in ranjenih dvesto oseb. Iz- gredniki so zažgali mestno hišo.

Haag, 12. apr. — Po vsi Nemčiji se širijo nemiri valed zmanjšanja hrane in lakote. V mnogih krajih so se pridružili izgrednikom nem- ški vojaki v uniformah.

Nemške oblasti so zelo vznemi- rjene in vlada se trudi, kako bi od- vrnila splošni prevrat. Najlažbi položaj je v Hamburgu. V Aix la Chapelle je začelo goreti na več krajih mesta mod izgredi in boji na ulicah.

London, 12. apr. — Poveljni- štvo francoske armade v Macedo- niji poroča, da so v Sofiji in dru- gih bolgarskih mestih izbruhnili krušni in protivojni nemiri. V So- fiji so nemški kavalristi napadli izgrednike.

Kose v Berlinu.

London, 12. apr. — Švedski li- sti poročajo, da razhajajo v Berli- nu kose ali osepnice in 30.000 oseb je že bolnih. Ruski invalidi, ki so se vrnili iz Nemčije, se zanesli bo- lezen na Švedsko.

Proti kancelarju.

Amsterdam, 12. apr. — Iz Ber- lina prihaja vest, da nemški kon- servativci organizirajo kampanjo za odstranitev kancelarja Beth- mann-Hollwega. Vladni krogi so izgubili vero v zunanjo ministra Zimmermanna in njegov mehiško- japonski pakt. "Lokalanzeiger", poturadno glasilo nemške vlade, joka, da bo Nemčija izgubila vso trgovino s severno in južno Ame- rikom. "Volkszeitung", glasilo ka- toličke stranke ima članek z naslo- vom "Stianite zobe!", v katerem pravi, da je framacozstvo potisni- lo Ameriko v vojno proti Nemčiji. Wilson, Bryan, Roosevelt in sploh vsa ameriška vlada je framacoz- ska — pravi omenjeni list.

Na Dunaju obžaljujejo.

Amsterdam, 12. apr. — Dunaj- sko časopisje obžaluje, da je mora- la Avstrija pretrgati vez z Ame- rikom, ki so spajale obe državi več kot sto let. Toda moralo se je zgo- diti — pravijo listi — kajti pre- lom z Ameriko je logična posledic- ea vojne med Združenimi država- mi in Nemčijo.

Vprašanje železnic — glavno vprašanje v Nemčiji.

Amsterdam, 12. apr. — "Vor- waerts" v Berlinu piše, da je vprašanje živeža danes glavno vprašanje v Nemčiji, ki je zasen- čilo operacije na frontah, do- godke v Rusiji, ameriško vojno in sploh vse drugo na svetu. Vlada je naznanila, da bo 15. aprila zo- pet znižala količino hrane na o- sebo in časopisje se zdaj bavi le s tem dejstvom. Čimbolj se bliža usodni dan, tembolj je ljudstvo potrti.

BOLGARIJA JE ZA MIR.

London, 12. apr. — Vest iz švi- carskega vira, ki je prišla čez Rim se glasi, da je bolgarski poslanik v Bernu (Švica) v dogovoru s po- slaniki entente v svrhu separatne- ga miru.

BOJ ZA SEDEŽ V SENATU.

Washington, D. C. — V torek prideta pred senatni volilni odsek senator Sutherland in bivši sena- tor Chilton, da ju odsek zasliši. Chilton je vložil peticijo, v kate- ri priporoča, da odsek proglasi Sutherlanda neizvoljenim, njega pa izvoljenim.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Februarja 28-17) poleg vašega imena in na slova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne utavi list.

Ali si revolucionar? Ako nisi — ne smeš Rusijo!

V Ameriki je veliko ruskih političnih begunov, ki so morali bežati iz stare, caristične Rusije zato, ker so želeli, da je Rusija to, kar je danes. Kdor je srečno ušel v Ameriko, se je odtegnil ječam in Sibiriji. Dokler je vladal Nikolaj Romanov in menih Rasputin, ni bilo prostora v Rusiji za revolucionarje; kdor ni šel zlepa in na skrivnem v Ameriko ali kam drugam, je šel zgrda v Sibirijo.

In danes? — Danes pa ni prostora v Rusiji za nikogar, kdor ni revolucionar! V Ameriki je poleg političnih begunov še mnogo Rusov, ki niso bili puntarji, toda nova vlada v Petrogradu je poslala vabilo in denar za vožnjo revolucionarjem, ne pa tistim, ki niso bili puntarji.

Pred par dnevi smo poročali, da je dobil urednik ruskega socialističnega lista "Novi Mir" v New Yorku denar za vožnjo v prvem razredu čez morje z namenom, da se nemudoma vrne domov. Z njim so šli tudi drugi, ki so se pa morali izkazati pri ruskem konzulu, da so res revolucionarji in politični beguni.

Človek bi mislil, da so to sanje, a vendar je resnica. Ako nisi revolucionar ne smeš v Rusijo, oziroma lahko greš, toda nova ruska vlada plača vožnjo le rebelem. Nova, revolucionarna Rusija potrebuje revolucionarjev in vsi tisti, ki so morali bežati iz prejšnje Rusije, imajo najboljšo spričevalo, da so vredni in sposobni državljani svobodne države.

Neki Ivan Narodny iz New Yorka predlaga, da bi ameriška vlada dovolila rekrutirati armado iz tukajšnjih ruskih državljanov, katera naj bi odšla v ameriških uniformah na Rusko. Ideja je dobra. Ako se hočejo ameriški Rusi odzvati in pomagati braniti rusko republiko — zakaj ne bi šli? Ali to je skoraj nepotrebno, kajti Rusija ima dovolj vojakov, na milijone jih še ima v rezervi, edino, kar jim je treba, so dobri častniki in neizčrpna zaloga municije. In drugo, česar jim je neobhodno treba, je denar.

Ako torej hoče Amerika pomagati svoji veliki sestrski republiki, naj jo dobro založi z denarjem in skrbi, da bo tok municije v Rusijo vedno večji. Dajte Rusiji bojnih potrebščin, dajte ji inženirjev, ki bodo gradili nove železnice in dajte ji organizatorjev industrij — in Rusija se ne bo bala nikogar in premagala bo vse zunanje sovražnike.

Živežni problem.

Vlada bo morala prelalslejš določiti maksimalne cene jestvinam in drugim neobhodno potrebnim življenjskim potrebščinam. O tem ni dvoma. Vlada nikakor ne sme dopustiti, da bi profitalačni grabeži izkoriščali in odirali ljudske mase z visokimi cenami, ako hoče, da jo ljudstvo podpira v vojni.

Govori in piše se o različnih naredbah, s katerimi bo vlada preprečila špekuliranje z živili, ali vse to nič ne pomaga, dokler je distribucija živil v rokah privatnih podjetnikov. Kapitalisti so stari grešniki in vse njihove prisege na zastavo in patrijotizem so le bluff; brez dobička ne more eksistirati noben špekulant in brez grafta in sleparij ne dela špekulant dobička.

Vlada v Washingtonu se torej ne sme obotavljati ne eno minuto, marveč mora takoj vzeti vso distribucijo živeža v svoje roke.

V Ameriki je dovolj jestvin; žitnice in hladilnice so polne. Nevarnosti ni, da bi zmanjkalo hrane, pač pa je nevarnost, da špekulantje izrabijo položaj, ako vlado ne poseže vmes. Same maksimalne cene ne zadostujejo. Špekulantje ne bodo sicer prodajali dražje, toda živež lahko zadržujejo in napravijo umetno pomanjkanje na trgu. Takozvani posredovalni trgovci (middle men) morajo tako iti! Za nje več ne sme biti prostora. Poljski pridelki in vse druge življenjske potrebščine morajo iti naravnost od producenta do konsumenta.

V interesu javne potrebe in uspešne vojne je torej, da vlada takoj zaseže vse zaloge živeža v Ameriki in ga sama prodaje po najnižjih možnih cenah brez profita nad pokritjem izdatkov.

RUINS OF BAPAUME—(FROM FIRST PHOTOGRAPH TO REACH AMERICA)

Photo by American Press Association.

Ko so nemške čete ostavile dober kos francoskega ozemlja zadnji mesec, so opustošile in uničile za seboj mesta in vasi, polja in vrtove — sploh vse, kar se je dalo pokončati. Pričujoča slika pokazuje ulico v mestu Bapaume, ob kateri štrle v zrak opaljene stene nekdanjih hiš, ki so jih zažgali Nemci pred svojim odhodom. Slika je posnetek fotografije, ki je bila vzeta na lcu mesta in ki je ena prvih, kar jih je dospelo v Ameriko po nemški retriciji.

DOPISI.

Chicago, Ill.

V soboto dne 14. t. m. priredi naše društvo Narodni Vitez, št. 39 S. N. P. J. veliko veselico v Narodni dvorani, na vogalu Racine ave in 18. ulice.

Člani našega društva so do sedaj še vedno posejali veselice drugih društev in ni je bilo menda veselice slovenskega društva v Chicagu, da se je niso člani našega društva udeležili v večjem številu.

Lani je naše društvo priredilo izlet v Riverside ki nam ga je pokvaril dež. Od tedaj nismo priredili zabave, ampak udeleževali smo se redno prireditve drugih društev, da smo jim pripomogli do uspeha. Valedgeta upam, da se člani raznih slovenskih društev v Chicagu in okolici udeležijo, naše veselice v velikem številu. Dalj časa tudi ni bilo veselice, in to je prva veselica, ki v pomladanskem času zopet nudi malo razvedrila. Skozi ves teden smo zakopani v težko delo, ki ubija telo in duh, zagadelj je vsakemu dobrodošla veselica, na kateri človek malo pozabi na vsakdanje življenje.

Godba bo prve vrste, plesalo bo mlado in staro!

Na svidenje vsem na veselici v soboto zvečer ob osmih!

Frank — d—

Turber, Tex. — Ker delavce najbolj zanima delavsko vprašanje, naj tudi jaz nekoliko pojasnim tukajšnji delavski položaj. Delamo sedaj vsaki dan, kar pa prej ni bila naša navada. Zasluzek je pa odvisen od prostora. Delo se sedaj lahko dobi, seveda takoj v začetku bolj slabi prostor. Draginja je pa tudi pri nas neznošana, kot je po celem Ameriki.

Pred nedolгим časom sem dobil od Jugoslovanske kancelarije nekoliko prošelj, da bi se nabiralo denarne doneske za Jugoslovanski odbor v Londonu, oziroma za tiskovine. Ker čitam tudi hrvatske liste, mi je stvar nekoliko znana. — Jugoslovanski odbor se je v začetku poganjal za srbskega kralja ali kraljeviča. Jaz ne vem, koliko bi bilo za slovenskega delavca boljše, ako bi bil kakšen srbski kralj vladar v Jugoslaviji. Dokler bode Jugoslovanski odbor agitiral za kralje ali prince, ne bode od mene dobil nobene podpore, ker dobro vem, da kralj je kralj, kakor je medved medved, pa naj bode črn ali bel. Ravno tako je s kralji prince in podrobno "zverjadjó". Vsi znajo delavce izkoriščati. Akoravno so postavljene "po božji milosti", je včasih kakšen kralj toliko sposoben za vladanje, kot je osel za gosli, si cer so pa vsi kralji, cesarji in različni prince valet. Vsa delavca bi moral dobro vedeti, da ne bode za delavce dosti pomagano, ako zmagata ali ona stranka, dokler bodo nastavljali kralje, cesarje ali prince, ker vsi znajo dobro jezdit na delavskem hrbtu. Najboljše bi bilo, da se narod vzdigne in se otrese takih pijavk in da izvoli moše po svojem najboljšem prepričanju, kateri so v resnici sposobni vladanja. Upam da bodo prišli časi, da bode imel vsak posamezen človek, narod, pravico do vsega, kar svet in morje ponujata.

Mark Simonich.

Milwaukee, Wis. — Aleluja je minila in minila je tudi veselica "Slov. soc. pevs. zbora "Naprej", katero je priredil na Velikonočno nedeljo v So. Side Turn Hallu s sodelovanjem treh drugih pevskih zborov, kateri so naš program obogatili s krasnimi pesmi.

Upajoč, da je bilo občinstvo zadovoljno s programom, ker je isti vseboval 12 pesmi, 2 komada godbe, 1 deklamacijo, vojno igro mladine in 2 dramatični predstavi, se istemu zahvaljujem za obilni poset. Ravno tako se najiskrenejše zahvaljujem vsem sodelovalcem, ki so pripomogli do tako lepega uspeha. Posebna hvala gre slov. pevs. in dramatičnemu društvu. "Ljubljanka" iz Waukegan-a za toliko požrtvovalnost in krasne pesmi: Ljubezen in pomlad, Slovenec in Hrvat, Popotnikova, Slovan in za skupni nastop s slov. pevs. zborom "Naprej" ob zaključku prvega dela programa s socialistično koračnico. Istotako bodi izrečeno tudi slov. pevskemu klubu "Zvon" za dve krasni pesmi "Jadransko morje" in "Pogled v nedolžno oko" in slov. pevskemu dr. "Danica" za pesmi Zvezda in Pod Oknom.

Komu še gre zahvala? Ali ne tudi mladini, učencem in učenkam slov. nedeljske šole za prozivljanje "Warplay for the young" ("Vojne igre mladine"). Ali nismo, bili tudi s tem komadom zadovoljni? Upam da in mislim da je imela ta vzporeditev na občinstvo boljši utis, kot naše pesmi in zvoki res dobre godbe, kajti marsikateremu so se oči porosile od pogledu na nedolžno dečo, katera še do danes ni občutila grenkosti delavčevega življenja, a vendar že kaže, da bode razumelo zastopati interese delavstva, ko jih čas potisne v ono dobo. Razumeli bodo lažji svobodstvo od suženjstva, znali izpovedati tiranijo, zavedati se svojih pravic kot ljudje in zahtevati: "Pravice, kruha hočemo samo."

Šlihal sem rojaka, ki je dejal: "Kako lepo, zakaj bi tudi mi Slovenci ne imeli kaj tacega?" Rojaki, to je bilo naše, popolnoma naše, slovensko in hrvatsko, akoravno so oni govorili angleški, a bili so otroci slovenskih in hrvatskih starišev. Vabili smo slovenske in hrvatske stariše, da naj pošljajo svoje otroke v nedeljsko slov. šolo, vabili jih v slovenskih listih, a vendar še nekateri rojaki tega niti čitali niso, kar dokazuje gorenje vprašanje. Ni pa še prepozno, vsakdo še lahko pošlje svoje otroke v slov. nedeljsko šolo in sam lahko gre pogledat, kaj se tam uče in spoznal bode, da je koristna kot vsaka druga šola izzemski nekaj špeciálnih.

Dani se in spoznavamo latinski rek: "Quos Deus perdat vult, demonstrat prius". Ne ruski car, namreč množica nešteta in potlačena bo izpihala kašo sodrgi na Dunaju, Berlinu, Rimu, Londonu

itd., kakor je že izpihala Nikola-jevi kompaniji v Petrogradu.

Malo sem krenil stran od prvotnega poročila, t. j. veselice, zato še v kratkem omenim, da bode slov. pevski zbor "Naprej" znal ceniti sodelovanje drugih društev, ter se letim, kot vsem posetnikom zahvaljuje za izkazano naklonjenost.

Kritike o petju in predstavah prepuščam bolj veščim, bolj nepristranskim, kot je tajnik slov. zbora "Naprej".

Granville, Ill. — Delavske razmere v tukajšnji naselbini so še dosti povoljne, vendar pa ne odgovarjajo sedanji draginji. Zasluzek je pa odvisen od prostora.

Imamo štiri podporna društva, in kljub temu je še dosti takih rojakov, kateri niso še pri nobenem podpornem društvu. Rojaki, premislite malo, da ne veste kdaj in kje vas nesreča čaka. Radi tega bodite pripravljeni za vsak slučaj nesreče. Tukajšnji rojaki mislijo, da so samo oni podvrženi boleznim, njih žene pa ne. Toda to je zmota, ker nihče ne ve, kje ga nesreča čaka. Gotovo je, da naše boljše polovice ne hodijo pod zemljo, toda tudi doma se lahko ponesrečijo na ta ali oni način. Radi tega dajte tudi svoje žene in otroke zavarovati pri društvu, kot vi sami.

Bratje in sestre, kateri ste zavarovani za \$3 dnevne bolniške podpore, vam svetujem, da pazno čitate "Prosveto," ker je v njej dosti podučenih člankov in nasvetov glede nadzorovanja bolnikov, kateri so zavarovani za \$3 dnevne bolniške podpore. Dobro pazimo na take bolnike, ker je v resnici dosti simulantov, kateri so rajši doma, kot da bi šli na delo. In pri tem ne pomaga nič drugega, kot stroge nadzorovati take bolnike in zdravnike tudi. Kajti tukajšnji zdravniki gledajo le na dolar, ne pa na organizacijo. Bratje in sestre, kateri ste zavarovani za \$3 dnevne bolniške podpore, bodite sami toliko značajni, in javite se le tedaj bolnim kadar ste v resnici potrebni podpore, ne pa za vsako malenkost.

Z nasveti br. Keržeta in "Stare Jerhovne" se pa jaz ne morem nikdar strinjati, ker bi potem ne bili več bratje. Vprašam samo to br. "Stare Jerhovno", koliko bi moralo biti takih članov zavarovanih za \$3 dnevne bolniške podpore, da bi se ta razred mogel sam vzdržati. Po mojem mnenju bi bilo to nemogoče.

Radi tega pokladam še enkrat vsem članov in članicam, da strogo nadzorujete bolnike, posebno one, katere so v višjem razredu bolniške podpore. Šlihal sem še od več "mož", ki so rekli, kaj te briga, saj Jednota plača. Resnica da jednota plača, toda Jednota je panj, mi smo pa buče.

Anton Maknič.

FLORIDO SUŠE.

Tallahassee, Fla. — Obe zbornici sta sprejeli resolucijo, da v letu 1918 predlože ljudstvu na glasovanje predlogo, ki posuši državo, če bo sprejeta.

SOCIALISTIČNI KONGRESI PRIPOROČA, DA NEMCI VOJNO BREME BOGATIM

(Nadaljevanje iz prve strani)

sem tudi francoska komisija, ki ji načeljuje Rene Viviani, ki francoski ministrski predsednik.

Razprave prične že mogoče v teku prihodnjih desetih dni in bodo nanašale poleg separatnega miru, še na te točke:

1. Pošiljanje municije in voja v Evropo ostane nepretrgano.

2. Kakšna naloga naj prevzame mornarica v vojni. Kako naj se zbere armada in v kakšne namene naj služi.

3. Kakšno nalogo prevzame mornarica v boju proti potapljačam.

4. Kako se razdeli velika jilo med alirance, ki znaša 1.000.000.000 mogoče tudi več.

5. Rešitev prometnega vprašanja ne le v Ameriki in na oceanu, ampak v zvezi z operacijami vseh bojnih frontah.

6. Kakšno stališče zavzame Amerika v blokadi z ozirom na ne-tihotapsko blago.

7. Kakšno stališče naj se zavzame napram nevtralnim latinskim republikam.

V splošnem sodijo, če se Amerika izreče, da ne sklene separatnega miru, da bo tak zaključek vreden val na Rusijo in da se ruska vlada odloči za skrajni odpor.

Če Rusija odneha, tedaj Nemčija napade z vso silo svoje padne sovražniki.

SEDEM MILJARD ZA VOJNO NAMENE.

Washington, D. C. — Proviski odsek naznanja, da bo treba \$3.000.000.000 za posojilo alirancem, \$2.000.000.000 za drsno obrambo in še \$2.000.000.000 kat potreba.

O predlogi bodo razpravljali v senatu, ki so jo podpisali vsi član odseka.

Predloga določa, da letne obresti zadolžnic ne smejo presegati 3 1/2 %, ki jih izdajo za \$500.000.000.

Novice iz jugoslovanskih krajev.

Zaplenjena imetja.

"Sarajevski list" poroča od 11. januarja t. l., da je deželna vlada za Bosno in Hercegovino izloila naredbo vsled pravosodnega reka sodnije v Trebinju, da se izpolni vse premišno in nepremišno imetje Stane rojene Spaić, omebne z Nikolo Deretić, iz D. Oshoveca v korist bosensko-hercegovinske vlade.

Priziv te razsodbe je nedodeljen.

Pivovarska industrija na Hrvaškem.

Hrvatski Dnevnik od 1. svetovnega poročila: Kakor v Bosni in Hercegovini tako tudi v Hrvatski pomanjkuje surovin za izdelavo in varjenje piva. To je priložilo lastnike pivovarne, da so se šli v Zagreb k posvetovanju, da se prosi vlado, da odpomore na nepričakani.

Od 15 pivovar, katere se nahajajo na Hrvaškem, je 8 teh mogoče ustaviti vsako varjenje piva na di pomanjkanja surovin, in ako se temu kmalo ne opomore, bodo pivovarne prisiljene ustaviti delo.

Iz bolgarske Srbije.

"Dnevnik, od 12. januarja poroča: V Makedoniji in Moravij namerava vlada nastaviti gospodne nadzornike in deset poddarjev. Naloga teh je, da kolikor možno pregledajo in proučijo stanje in velikost gozdov v teh krajih. Po vojni bodo nastavljeni sečne komisije, katere bodo izdale nalog da vsestransko proučijo gozdove. (Samo ne vemo, kdo bodo po vojni te komisije postavili: bolgarska vlada ali srbska? Ako bode Srbija poslala svoje komisije v te gozdove, bode še proučile pustinje, katere so napravili delavci tam.)

Kakor poroča isti dnevnik, da že letina v čuprijemskem okraju, ko dobro, ker je bilo dosti snega, da se je lahko posejalo zgodnje žito.

Kakor poroča "Zarja" 12. januarja t. l. je naučno ministrstvo posebnim odlokom pozvalo vse učitelje v novoosvajenih krajih, da uredijo knjižnice v vseh šolah, če možno učencev.

